



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Evy Kyselé v právní věci žalobce: **V. H.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. 10. 2004, č. j. 2 Cad 95/2004 – 16,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. 10. 2004, č. j. 2 Cad 95/2004 – 16 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované České správy sociálního zabezpečení vydaným dne 5. 5. 2004 byla zamítnuta žádost žalobce (dále jen „stěžovatele“) o přiznání plného invalidního důchodu z důvodu nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“).

Proti označenému rozhodnutí žalované podal stěžovatel včasnou žalobu, ve které zejména uvedl, že rozhodnutím žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 20. 1. 2004 byl uznán plně invalidním, přičemž však nemohl splnit podmínky § 38 zákona č. 155/1995 Sb., a to z důvodu zdravotních a osobních komplikací. Ve vztahu k souzené věci pak zejména doplnil, že z důvodů svých majetkových a finančních poměrů žádá o osvobození od soudních poplatků a ustanovení právního zástupce z řad advokátů.

Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 18. 10. 2004, č. j. 2 Cad 95/2004 – 16, proti kterému i směřuje kasační stížnost stěžovatele, byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a stejně tak žádost o ustanovení

advokáta. Krajský soud v Českých Budějovicích v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že zaslal stěžovateli za účelem posouzení jeho žádosti tzv. Prohlášení o osobních výtěžkových a majetkových poměrech a vyzval jej, aby označené prohlášení vyplnil a zaslal soudu, a to „obratem“. Krajský soud v Českých Budějovicích v zamítavém usnesení dále uvedl, že prohlášení bylo stěžovateli řádně doručeno dne 23. 9. 2004 a do dne rozhodování soudu, tj. do 18. 10. 2004, jej stěžovatel soudu vyplněné nedoručil. S odkazem na výše uvedené a na znění ustanovení § 35 odst. 7, resp. § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), Krajský soud v Českých Budějovicích žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta zamítl.

Proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 18. 10. 2004, č. j. 2 Cad 95/2004 – 16, které bylo stěžovateli doručeno dne 20. 10. 2004, podal stěžovatel dne 2. 11. 2004, tj. v zákonem stanovené lhůtě, kasační stížnost, ve které zejména ve vztahu k souzené věci uvedl, že ve výzvě k vyplnění prohlášení o osobních, výtěžkových a majetkových poměrech nebyl uveden přesný termín, do kterého je třeba je soudu zaslat, jak bývá navíc u soudních písemností obvyklé, a myslel si proto, „že to nespěchá“. Dále upozornil na svou bytovou situaci a svůj zdravotní stav. S kasační stížností soudu doručil i vyplněné Prohlášení o osobních výtěžkových a majetkových poměrech.

Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 11. 2004, č. j. 2 Cad 95/2004 – 23 byl stěžovatel vyzván, aby ve lhůtě jednoho měsíce doplnil v jakém rozsahu, a z jakých důvodů, kasační stížnost podává a jaký činí kasační stížností návrh.

Včasným podáním stěžovatel kasační stížnost doplnil o skutečnost, že podává kasační stížnost proti zamítnutí označené žádosti, odkázal na své problémy uvedené v předchozím podání a doplnil, že brojí i proti celému právnímu a důchodovému systému České republiky. Ve vztahu k souzené věci pak z podání zejména vyplynulo, že stěžovatel „neví, jak lze definovat pojem „obratem“, v němž měl prohlášení krajskému soudu zaslat, neboť ze zkušenosti ví, že soudy vždy uvádějí pevný termín“. Závěrem navrhl, aby bylo vyhověno jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných stížnostních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. stanoví, že účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

Ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. přitom stanoví, že *předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.*

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že i v případě zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků (a ustanovení zástupce soudem), ač o tom zákon výslovně nehovoří, je v předchozí výzvě k doložení předpokladů pro takové osvobození třeba stěžovatele poučit o tom, že pokud nevyplní a nezašle soudu prohlášení o osobních výdělkových a majetkových poměrech, bude jeho žádost s odkazem na znění § 37 odst. 5 s. ř. s. zamítnuta. Takové poučení však výzva soudu ze dne 1. 10. 2005 neobsahovala. Navíc je třeba souhlasit se stěžovatelem, že soudem stanovená lhůta pro vyplnění označeného prohlášení není *dostatečně určitá*. Smyslem stanovení soudcovské lhůty je vymezení času za účelem provedení určitého procesního úkonu účastníkem řízení. Lhůta by proto měla být vymezena tak, aby účastník řízení neměl pochybnosti o tom, do kdy je soudem požadovaný úkon povinen provést a měla by být vymezena zákonem předpokládaným a obvykle užívaným způsobem pro počítání času, tedy na hodiny, dny, týdny, měsíce, atd. (viz § 40 s. ř. s.). Neurčitý pojem „obratem“, ač tenduje k bezprostřednímu časovému horizontu (zřejmě nezbytného minimálního počtu dnů k vyplnění formuláře a jeho vrácení soudu), však výše uvedenému požadavku nevyhovuje, neboť konec lhůty zde není stanoven dostatečně určitě. Nutno uzavřít, že při neprovedení úkonu účastníkem řízení v soudem takto předpokládané, nikoliv však vymezené, lhůtě, nelze s nečinností účastníka spojovat následek, jímž je zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta, jak to učinil Krajský soud v Českých Budějovicích. To platí tím více za situace, kdy účastník řízení nebyl o takovém následku soudem vůbec poučen.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost považuje za důvodnou a napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V dalším řízení soud bude postupovat v souladu s výše uvedeným, tedy stěžovatele před novým rozhodnutím opětovně vyzve k vyplnění a zaslání prohlášení o osobních výdělkových a majetkových poměrech (stěžovatelem zasláné prohlášení ze dne 1. 11. 2004 nemusí již odpovídat současné situaci a je tudíž nepoužitelné), a to v souladu se zněním § 37 odst. 5 s. ř. s., kdy jej poučí i o následcích nevyhovění této výzvě. Přitom stěžovateli určí jmenovitý termín, ve kterém má stěžovatel vyžadované prohlášení soudu zaslat.

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud i o nákladech řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu